

شیعیان آران

محمد مهدی رحیمی

جمهوری آذربایجان اگرچه از نظر درصد جمعیتی، دومین کشور شیعه نشین جهان اسلام به‌شمار می‌آید، اما مردم آن

به دلیل آنکه چندین دهه از آموزه‌های اسلامی و شیعی دور بوده‌اند برداشت‌های کامل و جامعی از اسلام ندارند و بدین روی نیاز مبرم به تعلیم و تبلیغ معالم شرع دارند. ما نیز به‌دلیل شیعه بودن و فرار داشتن آنها در همسایگی‌مان و نیز احساس تعلق ایشان به ایران و خواست مردم این کشور برای پر کردن خلأ اعتقادی و فرهنگی‌شان، نمی‌توانیم نسبت به این موضوع بی‌تفاوت باشیم. اولین گام در این مسیر، مطالعه و شناخت دقیق مسائل مختلف سیاسی، اجتماعی، دینی و فرهنگی این کشور تازه استقلال یافته است.

تحولات جهانی به‌ویژه در جهان اسلام باعث شده است تا شیعیان این کشور هر روزه بر ضرورت سیاستی - اجتماعی خود در مسائل داخلی و بین‌المللی بیفزایند. این کشور در موقعیت ژئوپلیتیک و استراتژیک خاصی قرار دارد؛ اسلام‌گرایی و ایران‌گرایی بر این کشور ریشخورد و در مقابل با هجوم افکار و عقاید الحادی و احرافی، توجه قابل ملاحظه محافل صهیونیستی و کشورهای استکباری و خلأ ناشی از ناآشنایی با اصول و آموزه‌های مکتب تشیع بر مشکلات فرهنگی، دینی و اجتماعی مردم افزوده است. به گونه‌ای که حکومت لائیک و سرکردگان مذاهب ابداعی و التقاطی داخلی و بین‌المللی و فرامنطقه‌ای از این ضعف سوء استفاده نموده و تلاش می‌کنند با تغییر دیدگاهها و افکار مردم حتی به تغییر ترکیب جمعیتی شش‌هه اقدام کنند و شیعیان را از اکثریت بزدارند. همجواری با روسیه به عنوان یکی از کشورهای تأثیرگذار در دنیا و رویدادهای منطقه‌ای و همچنین همجواری با دو کشور مطرح منطقه، یعنی ایران و ترکیه موجب شده است تا به اعتقاد عده‌ای از کارشناسان و سیاست‌مداران، این

منطقه به محل برخورد ادیان اسلام و مسیحیت تبدیل شود و پس از اشغال قره‌ناغ و کوچانده شدن مسلمانان، شکل عملی به‌خود بگیرد.

در حال حاضر اسلام‌گرایان در آذربایجان وضعیت سیاسی در فضاگ و نامساعدی دارند؛ نه هیچ حزب جمعیت و گروه اسلامی اجازه فعالیت رسمی داده نمی‌شود یا به‌عنوان فعالین اسلام‌گرا به‌شدت برخورد می‌شود. آن هم با بهانه‌های واگی مانند حملات مواد مخدر. در همین چند هفته اخیر، که مراحل آماده‌سازی این پرونده در دست انجام بود هم مناسفانه اتفاقات ناگوار دیگری در این کشور کوچک رخ داده؛ از جمله صدور حکم حسن طولانی مدت برای دکتر محسن صمدوف رهبر حزب اسلامی آذربایجان، و چهار نفر از مسئولان این حزب که با مخالفت گسترده مسلمانان در شهرهای مختلف آذربایجان همراه شده و هنوز هم ادامه دارد، برخورد با راهبیمایان روز قدس و ممنوعیت از برگزاری مراسم این روز، ایجاد محدودیت به‌منظور حضور جوانان در مساجد و زمینه‌سازی برای تخریب چند مسجد به‌هائیه عدم دارا بودن مجوز ساختن

اما با وجود تمامی این محدودیت‌ها، جمعیت‌ها و گروه‌های سیاسی و غیرسیاسی اسلام‌گرا در قالب فعالیتهای فرهنگی، تبلیغ دین اسلام و مبنای تشیع را تداوم بخشیده و از هر فرصتی برای فعالیت استفاده می‌کنند و تعلیمات و تبلیغات دینی را سرلوحه کارهای خود قرار داده‌اند.

در این شماره «زمانه» در ادامه پرونده‌های «شیعیان جهان» که به شیعیان کشورهای مختلف از جمله عراق، عربستان، لبنان و ... می‌پرداخت و پیش از این به نظر خوانندگان محترم رسید، «شیعیان جمهوری آذربایجان» را مورد توجه و ارزیابی قرار داده و از ابعاد مختلف بررسی کرده‌ایم. متأسفانه به‌رغم نزدیکی جغرافیایی و قومیتی که با این کشور داریم تاکنون اقدامات شایان توجهی برای شناخت «شیعیان آران» در داخل کشور صورت نگرفته است. باشد که این مختصر بهانه‌ای شود برای مطالب مفصل دیگر. ||